

Datum
2021-04-06
Adress
Lugna gatan 82
Diarienummer
FSKF-2021-4057

Yttrande

Till
Kommunstyrelsen

Remiss från Arbetsmarknadsdepartementet - Effektivare tillsyn över diskrimineringslagen - aktiva åtgärder och det skollagsreglerade området (SOU 2020:79) STK-2021-187

Förskolenämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Förslaget till yttrande är avgränsat till den del av utredningens förslag som avser överflyttning av tillsyn och talerätt till Skolinspektionen, eftersom denna del specifikt berör det skollagsreglerade området. Förskoleförvaltningen föreslår att förskolenämnden ställer sig positiv till utredningens samtliga förslag i denna del. De fördelar som kan uppnås med en överflyttning av tillsynsansvaret och därtill relaterade förslag, såsom en samordning av regleringen av aktiva åtgärder, väger tyngre än potentiella nackdelar.

Angående förslag till yttrande

Utredningen innehåller två delar:

1. förslag och överväganden för en effektivare tillsyn över aktiva åtgärder i förhållande till Diskrimineringsombudsmannens (nedan DO) tillsyn över 3 kap. diskrimineringslagen (nedan DL) inom arbetslivsområdet och inom högre utbildning, och
2. förslag och överväganden om överflyttning av tillsyn och talerätt till Skolinspektionen.

Förskoleförvaltningens förslag till yttrande är avgränsat till de förslag som specifikt berör det skollagsreglerade området, d.v.s. p. 2 ovan, och som är särskilt relevant för förskolenämndens uppdrag.

Förskolenämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Yttrande

Utredningens förslag om överflyttning av tillsyn och talerätt till Skolinspektionen

Det föreslås att Skolinspektionen ska utöva tillsyn avseende DL över det skollagsreglerade området. Skolinspektionen har betydligt större resurser än DO att bedriva sådan tillsyn. Det föreslås även att Skolinspektionen ska få tillgång till skollagens administrativa sanktioner

(som föreläggande att fullgöra skyldigheter, vilket kan förenas med vite, anmärkning, återkallande av godkännande, medgivande eller bidrag, samt förbud att driva verksamhet) i sin tillsyn för att beivra överträdelser enligt DL. Båda dessa omständigheter borgar för en effektivare tillsyn.

Utredningen har bedömt att förslagen inte innebär några ekonomiska konsekvenser för kommunerna eller regionerna. Förskolenämnden anser dock att en effektivare tillsyn kan bidra till att ärendemängden på kommunal nivå ökar vilket kräver mer tid och resurser på kommunal nivå, och därmed innebär en ökad kostnad för kommunerna. De fördelar som en mer intensiv tillsyn innebär ur ett barnrättsperspektiv och för en mer enhetlig kvalitet väger dock tyngre. Förskolenämnden anser dock även angående detta, i likhet med vad kommunstyrelsen anför i sitt yttrande avseende Remiss från Kulturdepartementet - *Bättre skydd mot diskriminering* (SOU 2016:87) (Ku2016/02814/DISK), att det är av vikt att kommunen ges goda förutsättningar att utreda och inkomma med svar avseende eventuella anmälningar.

Enligt nu aktuellt förslag ska Skolinspektionen överta tillsynen enligt ovan, men regleringen av diskriminering i skolans och förskolans värld ska stå kvar i DL. Det kommer således finnas två myndigheter, Skolinspektionen och DO, som utövar tillsyn över DL. Förskolenämnden delar utredningens uppfattning att bestämmelserna avseende diskriminering ska behållas samlade i en lag. Detta då det ger tydligare och effektivare redskap mot diskriminering, samt ett likartat skydd mot diskriminering oavsett samhällsområde. Det bör även underlätta för allmänheten, huvudmän och skolpersonal att samtliga bestämmelser avseende diskriminering finns samlat på ett ställe.

Att både Skolinspektionen och DO enligt förslaget ska bedriva tillsyn över DL innebär en potentiell risk för att den praxis som dessa två tillsynsmyndigheter utvecklar kring diskriminering, om än på olika verksamhetsområden, inte kommer att vara helt enhetlig. Vidare är DO en expertmyndighet och besitter stor expertis inom diskrimineringsområdet. De förslag som utredningen lagt fram avseende kompetenshöjning, samverkan och möjlighet att meddela föreskrifter får dock anses ha potential att tillfredställande läka ett eventuellt kunskaps-tapp och ge adekvat vägledning för en enhetlig tillämpning.

Skolinspektionen besitter stor kunskap om skolans och förskolans värld. Ett barn kan vara utsatt för en serie av händelser där vissa händelser faller under kränkande behandling enligt skollagen och vissa händelser sorterar under DL. Att kunna vända sig till en (1) tillsynsmyndighet som sen har att ta ställning till händelserna är ämnat att förenkla för barn och dess vårdnadshavare. En och samma tillsynsmyndighet har även möjlighet att på ett annat sätt få en helhetsbild avseende ett barns eller elevs situation och motverkar risken för att en händelse faller mellan två stolar. Förslaget har även potential att förenkla för kommuner. När kommunen får in en anmälan som innehåller uppgifter om både kränkande behandling och diskriminering skulle den inte behöva ta ställning till vilken tillsynsmyndighet, DO eller Skolinspektionen, som är den rätta att överlämna uppgifterna till.

Enligt förslaget ska bestämmelserna om aktiva åtgärder avseende kränkande behandling innehållsmässigt samordnas med reglerna om aktiva åtgärder i DL för det skollagsreglerade området. Bestämmelserna ska dock kvarstå i skollagen. Detta skulle innebära att arbetet med aktiva åtgärder mot kränkande behandling enligt skollagen ska ske på samma sätt som arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering enligt DL. Detta innebär att arbetet ska ske med tyngdpunkten på en arbetsprocess utifrån risker och hinder där arbetet sker fortlöpande i fyra steg (undersöka, analysera, åtgärda, samt följa upp och utvärdera). DL kräver även riktlinjer och rutiner för arbetet, samt medför en omfattande dokumentationsskyldighet. DL:s bestämmelser får anses vara mer omfattande än skollagens krav vilket vid första anblick kan förefalla vara betungande för huvudmännen och skolpersonal. Dock skulle en sammanhängande och enhetlig reglering avsevärt underlätta arbetet för huvudmännen och dess personal då det blir lättare att arbeta gemensamt med områdena och säkerställa att lagstiftningens krav uppfylls både avseende kränkande behandling och diskriminering. Att arbetet ska ske fortlöpande i fyra steg (undersöka, analysera, åtgärda, samt följa upp och utvärdera) är även väl förenligt med Skolverkets cykliska process för systematiskt kvalitetsarbete, där man arbetar med frågorna ”Var är vi?”, ”Vart ska vi?”, ”Hur gör vi?” och ”Hur blev det?”. Sammanfattningsvis har föreslagen samordning förutsättningar för att bidra till att ge barn och elever ett bättre och enhetligare skydd.

Förskolenämnden ställer sig positiv till att Skolverket enligt förslaget ges möjlighet att meddela föreskrifter om arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering enligt DL för det skollagsreglerade området och mot kränkande behandling enligt skollagen. Förskolenämnden ställer sig även positiv till att samverkan ska ske med DO och Skolinspektionen. En konkretisering av lagen i form av föreskrifter skulle borga för en mer enhetlig tillämpning i hela landet och därmed ge barn en mer likvärdig verksamhet oavsett var de har sin utbildning. Föreskrifter skulle även kunna ge stöd till huvudmän inom skolväsendet i deras arbete med dessa frågor samt ge tydligare ramar för tillsynen av huvudmän inom skolväsendet. Förskolenämnden önskar även att Skolinspektionen och Skolverket ytterligare ska tydliggöra och förklara hur signaler om trakasserier mellan små barn i förskolan ska hanteras.

Ordförande

.....
Rose-Marie Carlsson (S)
.....

Nämndssekreterare

.....
Louise Säfström
.....